

Ulrik – en överlevare bla

Av Håkan Sand, Camilla Wikenros, Per Ahlqvist,
Petter Wabakken och Olof Liberg

Foto: Ulf Risberg

Ulrik vaknar upp efter att ha fått sin tredje och sista sändare i januari 2006. Det var inte lätt att fånga honom denna gång, han hade lärt sig att hålla sig undan helikoptern som jagade honom inför sövningen.

”Denna varg har varit den i särklass viktigaste förmedlaren av vår förståelse av vargens ekologi i Skandinavien och har för många av oss som arbetat med honom gett oss de mest spännande ögonblicken i fält.” Våra Rovdjur har glädjen att publicera de skandinaviska vargforskarnas berättelse om den rikskände vargen Ulriks fascinerande liv och äventyr, som de följde under elva års tid. Följ här med forskarna i Ulriks spår!

Vi var alla så förvånade. Kunde det verkligen vara så lätt? Åtta vargar fångade och försedda med radiosändare på bara fyra dagar under vårt allra första försök i Skandinavien.

Och nu, en sen eftermiddag den 15 december 1998, hade vårt arbetslag, via helikopter, märkt två vargar från Leksandsreviret och vi, Håkan, Olof och Petter, var nu på väg till den plats där vi kunde möta upp helikoptergänget och börja med provtagningen av vargarna.

När Per lyfte ut de två vargarna från helikoptern insåg vi att vi hade fångat alfahonan i flocken och vi bedömde hennes ålder till fyra-fem år. Den andra vargen var ungefär lika i storlek med tiken men uppenbarligen en ung hane. En närmare titt på hans tänder och hans framben avslöjade att denna hane faktiskt var en valp, sju och en halv månad gammal. Eftersom alla vi skandinaviska vargforskare är romantiska av naturen gav vi honom namnet #98-04 och hans mamma fick namnet #98-05. Även om alla

i forskningsteamet var fyllda av entusiasm av dessa få dagar av framgång så kunde ingen av oss föreställa sig att denna hanvalp, #98-04, skulle bli vår största leverantör av ekologiska insikter under de kommande tio åren.

Vid starten av vargforskningsprojektet 1998 hade den skandinaviska vargpopulationen ökat från en handfull individer i början av 1980-talet till ungefär 70 vargar med tecken på fortsatt stark positiv tillväxt. Miljön (norra Värmland) var ur ett vargperspektiv bra, med hög täthet av älg och rådjur och vidsträckt skogsområden och relativt glesbefolkat. Emellertid, där vargen återkoloniserar sina tidigare utbredningar, är det vanligt att den mänskliga attityden varierar mellan människor från rent hat till ändlös kärlek och omtanke.

Nu var tiden kommen för forskning på varg och med hjälp av modern teknologi fokusera på individer. Vargarna hade redan orsakat starka konflikter med folk på landsbygden. Vi var vid denna tidpunkt opti-

mistiska och övertygade om att om vi bara genomförde noggrann forskning och försåg förvaltnings- och bevarandegrupper med tydlig kunskap och solid biologisk information skulle de flesta problemen kunna lösas. I backspegeln är det lätt att se hur naiva vi var och hur fel vi hade om utvecklingen av konflikterna mellan varg-människa i Skandinavien.

I december 1998 visade spårningar att Leksandsflocken bestod av sju-åtta vargar totalt. Under den första veckan fångade vi och satte traditionella (VHF) sändare på två av dessa vargar. Trots att den här typen av sändare kräver intensivt arbete med triangulering av radiosignalerna, gav tekniken oss väsentligt bättre möjligheter att följa olika individer än att enbart följa deras spår i snön. Därför var vi alla ivriga att starta upp en intensiv studie över vinterpredation så snart som möjligt – den första i sitt slag i Skandinavien. Tanken var att dokumentera dessa båda vargars position åtminstone en gång om dagen och kombinera den informationen med spår-

nd Skandinavians vargar

ningar av hela flocken, och därmed kunna hitta alla byten som flocken dödade under en viss tidsperiod. Det visade sig att denna strategi inte var realistisk, trots vårt arbetslags utmärkta kapacitet (med Mats Rapp och Mikael Sandström i spetsen). Inte bara vandrade vargarna så långt vissa dagar att det praktiskt taget var omöjligt att hålla jämna steg med dem utan de splittrade sig dessutom i flera grupper och gick åt varsina håll. Vår ungvarg #98-04 tycktes vara av en ganska självständig natur på så sätt att han spenderade mycket tid för sig själv eller med några få av sina syskon. I mars 1999 och vid en ålder av tio månader var han mer för sig själv än han var tillsammans med andra individer i sin flock. Under denna första studie fann vi att han hade försökt slå både älg och rådjur eller åtminstone förfölja dem i hög hastighet, men vi kunde aldrig verifiera om han dödat något byte på egen hand vid denna unga ålder.

Under en av våra regelbundna spårningar av #98-04 i mars 1999 upptäckte vi att han plötsligt led av en kraftig blödning efter att ha korsat en skogsbilväg; han var uppenbarligen allvarligt skadad. Bakspårning under flera kilometer avslöjade ingenting som kunde förklara det plötsliga blöddandet. Ett tunt lager av snö från föregående natt visade att han hade passerat vägen med normal hastighet och steglängden visade att en kollision med bil inte kunde vara orsaken. Bara en bil hade kört på vägen före oss, efter snöfallet. När #98-04 nått ungefär trettio meter in på hygget, efter att passerat vägen, hade det myckna blöddandet börjat. Hans viloplats, inte långt från vägen, visade att han tillbringade åtskilliga timmar i detta lilla område, under det han förlorade mycket blod. När vi något senare samma dag undersökte denna plats, visade hans sändare att han då fanns bara några hundra meter bort, uppenbarligen utan att kunna röra sig som vanligt. Vår slutsats var att han hade blivit utsatt för tjuvjakt utförd av en person i bilen som passerade tidigare samma morgon som han gick över vägen. Efter att ha blivit kvar i samma område under flera dagar var han slutligen i stånd att röra sig mer normalt. När vi tog upp spårningen av honom igen syntes inget mer blod i hans spår.

Denna händelse kan möjligen ha påverkat #98-04's känsla för sitt hemområde, för i slutet på mars lämnade han sitt födelserevir och blev stationär i ett område precis sydost om Leksandsreviret. I detta avseende var han annorlunda än de flesta av sina artfränder som vanligen drar iväg flera hundra kilometer innan de slår sig ner och etablerar ett eget revir. Snart fick vi en god förklaring till hans korta förflyttning. I juni 1999 observerades han med en vargtik i det område

som vi hade gett namnet Grangärdeviret, efter ett samhälle i trakten. Trots att populationen var liten vid den tiden och skaran av potentiella partners var ännu mindre, hade #98-04 turen att hitta en så snart han lämnat sitt födelserevir.

Under den följande sommaren och vintern följde vi noggrant de två vargarna i deras nya revir genom att använda intensiv pejling kombinerat med vinterspårning på snö. Vi använde därmed samma teknik som vi använde i Leksandsreviret med skillnaden att vi nu koncentrerade oss på att söka efter slagna bytesdjur i de områden där de vuxna vargarna hade spenderat flera dagar. I januari 2000 lyckades vi också fånga hans tik, som bedömdes vara fyra år, 42 kilo tung, en aningen rödfärgad varg, #00-04. Nu var båda vargarna försedda med sändare. Fältstudier visade att vår unge hane, tillsammans med sin partner, hade utvecklat ganska god jaktkicklighet på både älg och rådjur. De besökte också ett antal gamla kadaver, kanske egenhändigt fällda, men de dödade aldrig eller åt på något dött tamdjur, inte ens under sommaren när får och kreatur fanns tillgängliga om än bakom stängsel. Spårningen avslöjade också att de två vargarna framgångsrikt dödade älg men att i genomsnitt endast ett av fem jaktförsök resulterade i en dödad älg. Spårningar visade även att dessa ibland följde älg och rådjur i flera kilometer innan de lyckades i sitt uppsåt. Vid ett tillfälle hade båda vargarna följt spåren av ett rådjur i nära 14 kilometer, men misslyckades att döda det.

Under 106 dagar dödade den ensamme hanen 14 älgkalvar, 7 vuxna älgar och 8 rådjur och försåg sina tre valpar med ett överskott av mat.

Spårningarna under vintern avslöjade också att tiken hade kommit i brunst, vilket visade sig genom blod i hennes urin. Så i början av maj 2000, när båda vargarna uppvisade ganska små rörelser, misstänkte vi att en kull var född. Om det var sant skulle vår unge hane #98-04 ha blivit far för första gången vid en ålder av två år. Men det skulle dröja ända till oktober innan en av våra fältarbetare (Jan Perjons) observerade #98-04 och hans tik med fyra valpar. Nu visste vi.

Innan vi hade möjlighet att spåra hela flocken på snö, förlorade vi, i mitten på november, plötsligt kontakten med den sändar-

försedda tiken. Vi sökte rutinmässigt efter hennes signaler från flyg över stora landområden, inklusive deras revir, men utan framgång. Den första snön, några veckor senare, avslöjade spår från totalt fyra vargar, men vi kunde inte finna spår från mer än en vuxen revirmarkerande varg i flocken, vilket bekräftade att honan, liksom en av valparna, inte längre fanns närvarande i flocken. Att en vuxen, reproducerande hona skulle lämna sin flock är knappast troligt och att hennes sändare skulle haverera vid samma tidpunkt är ännu mer osannolikt. Återigen drog vi slutsatsen att hon och en av valparna hade fallit offer för illegal jakt. Denna gång var tjuvjägarna så framgångsrika att de både lyckades döda vargarna och dessutom förstöra hennes sändare. I backspegeln kan man säga att vår forskning visat med klar tydlighet att illegal jakt då var och fortfarande är en viktig dödsorsak i den skandinaviska vargpopulationen. Vid den tiden, i november 2000, kunde vi dock bara spekulera om de två saknade vargarnas öde.

Vid vinterns början 2000-2001 bestod Grangärdesflocken av tre valpar och #98-04, vår sändarförsedda hanvarg. Nu fanns möjligheten att studera hur förlusten av den vuxna tiken påverkar jaktmönstret under kommande vinter jämfört med föregående vinter då där fanns två vuxna vargar utan valpar. Därför satsade vi återigen på en ambitiös vinterstudie, då vi nu hade en entusiastisk student vid namn Camilla som vår främsta fältarbetare. Något överraskande för oss var att predationsmönstret inte förändrades särskilt mycket från föregående år. Under den 106 dagar långa studieperioden dödade den ensamme hanen 14 älgkalvar, 7 vuxna älgar och 8 rådjur och försåg sina tre valpar med ett överskott av mat. Hans ansträngningar var till och med mer framgångsrika än föregående vinter, med en framgångsnivå på älgattacker på hela 60%. Emellertid var flocken ofta splittrad, med en eller två valpar tillsammans med hanen eller med en av syskonen. Valparna spenderade också större delen av sin tid vid eller nära älgkadavren. Den vuxna hanen var ensam under 65% av tiden för våra pejlingar och fältspårningar och han spenderade i genomsnitt bara en hel dag vid eller i närheten av varje nyslagen älg. Uppenbarligen var #98-04 en god försörjare detta år men kanske på bekostnad av mindre social kontakt med sina avkommor.

I början av februari 2001 lyckades Per, tillsammans med sitt fångstlag, veterinären Jon Arnemo och piloten Ulf Grinde, fånga två av de tre valparna i flocken. De var båda vid god hälsa och kondition med honan väggandes 31 kg och hanen 38 kg. Båda dessa valpar lämnade sitt födelseområde under

den följande sommaren men även de blev illegalt dödade inom ett år och hann inte reproducera sig.

Under sommaren 2001 hade #98-04 återigen blivit ensam och sökte återigen efter en partner. Han behövde inte söka länge. På den första snön följande vinter, 2001-2002, observerade vi hans revirmarkeringar tillsammans med en ny tik. Hans revir hade ändrats lite grand mot söder, till ett område där den lilla byn Ulriksberg var central. Från och med nu fick #98-04 ett mer personligt namn av oss som arbetade nära honom – han blev nu "Ulrik" - en välkänd varg för både allmänhet och media eftersom han nu försåg forskningsprojektet med data av flera olika typer.

Från och med nu fick #98-04 ett mer personligt namn av oss som arbetade nära honom – han blev nu "Ulrik".

Den 13 januari 2002 lyckades vi fånga hans nya och andra partner #02-03. Hennes ålder bedömdes till 3 år och hon vägde 36 kg. Detta var en viktig fångst för vårt forskningsprojekt eftersom vi inte visste hur länge Ulriks sändare skulle fungera, då det var hans fjärde år som han hade den. Livet tycktes ljusare för Ulrik och vi förväntade oss att han skulle reproducera sig en andra gång under våren 2002 men så blev det inte. Av någon anledning blev det ingen lyckad reproduktion för Ulrik och hans nya tik eller också hände något under det tidiga stadiet i omsorgen om valparna. De började vandra omkring över hela sitt revir några få veckor efter den för-

väntade valpfödelsen och vi fann aldrig några bevis för att några valpar verkligen hade fötts.

Under resten av året gick vår forskning in i en lägre intensitet men Ulrik och hans andra tik följdes regelbundet med triangulering en eller två gånger per vecka under den snöfria säsongen. Liksom året innan uppvissade tiken löpblod i sin markering i slutet av december. Kanske skulle 2003 visa sig bli ett mer produktivt år för Ulrik och hans nya partner. Så här långt under vintern var de två vargarna nära varandra under sina vandringar i reviret. Men under ett av dessa reguljära pejlingsförsök den 27 februari 2003 fanns inte längre honans signaler i luften. Detta var första gången sedan hon märktes som vi inte kunde höra hennes VHF-signaler. Återigen följde vi upp med pejling från flyg och genom att följa upp Ulriks spår på snön och konstatera att där fanns bara en ensam varg kvar i området. Men det var inte allt. I mer än en vecka följde vi intensivt Ulriks vandringar i hans revir då han återkommande ylade på nätterna, indikerande att hans tik var borta och att han sökte intensivt efter henne. Liksom när han förlorade sin första tik, hade hans nya tiks sändare tystnat vid tiden för hennes försvinnande. Även om vi inte kunde verifiera att orsaken var illegal jakt är detta den enda rimliga förklaringen till hennes plötsliga försvinnande. Återigen hade Ulrik förlorat sin tik genom illegala handlingar av vargarnas störste fiende – människan.

UNDER SENVINTERN 2003 förlorade vi dessutom radiokontakten med Ulrik, men lyckligtvis visade sig det bero på tekniska orsaker. Hans sändare hade fungerat i mer än fyra år och batteriet var nu slut. Under resten av snöperioden 2003 var vi bara i stånd att följa honom via markspårning och när snön var

borta hade vi ingen aning om hans leverne. Vi beslöt att under den kommande vintern försöka fånga honom igen för att kunna följa upp hans livshistoria. Följaktligen startade vi i januari 2004 fångstsäsongen genom att söka efter Ulrik i hans tidigare revir. Spårningen i början av vintern hade visat att det fortfarande var en ensam vuxen hane närvarande i området och att denna varg använde samma rutter som Ulrik tidigare gjorde, så vi var ganska säkra på att han fortfarande var vid liv och fanns i området. På något sätt lyckades han under hela veckan att hålla sig utom räckhåll för ihärdiga försök att fånga honom. Inte förrän sista dagen som vi hade tillgång till helikoptern lyckades vi finna fårska spår av honom. Nu gjorde helikopterteamet det de var bra på. De följde hans spår i mer än tio kilometer innan de kom ifatt honom. Uppenbarligen hade han lärt sig sin läxa från mer än 5 år tidigare, men trots detta, så fångade vi honom en andra gång sent på eftermiddagen den 31 januari, den sista dagen för denna fångstsäsong. Vid en ålder av 5 år och en kroppsvikt av 45 kg, var han inte den största varghane vi fångat men han var fortfarande i god kondition. Den här gången försåg vi honom med en ny typ av sändare baserad på GPS för positionering och GSM för automatisk överföring av information. Vi kunde nu följa honom överallt från vår dator på kontoret och därmed vara mycket mer effektiva med arbetet i fält.

Under den följande våren 2004 fick vi rapporter från vår högst hingvna fältpersonal, Jan Perjons, Göran Jansson och Håkan Björling att Ulrik på nytt blivit observerad tillsammans med en annan varg. För att bekräfta detta närmade vi oss honom i juni 2004 genom att använda hans sändare för att spåra hans förehavande och det visade sig att han verkligen hade sällskap med en icke sändarförsedd tik. GPS-positionerna i maj avslöjade dock att Ulrik inte uppvisade ett rörelsemönster som indikerade reproduktion, troligen därför att de hade mötts först någon gång efter parningstiden 2004. Två spillningar samlades in i reviret under sommaren och DNA-analyser visade senare att en tillhörde Ulrik och den andra kom från en tik född i Gråfjällreviret i Norge. När snön kom tidigt vintern 2004-2005 var vi övertygade om att han skulle vara i sällskap med samma tik, men denna gång var han ensam igen. Kanske var kemin inte rätt mellan

I juni 1999 observerades Ulrik med sin första tik, i Grangärde-reviret. Här ses Grangärdeparet i Norra Malingarna i Dalarna korsa en väg den 14 juli 1999. Tiken går före, Ulrik efter.

Foto: Åke Aronson

de två vargarna eller att hon inte överlevde i området så länge; vi kommer nog aldrig att få reda på hennes öde.

Att Ulrik nu var ensam igen kunde också ses genom hans sätt att förflytta sig i reviret. Han företog sig ganska långväga räder långt utanför sitt revir och besökte åtminstone två andra ockuperade vargrevir, troligen sökande efter en ny tik, hans fjärde i kronologisk ordning. Åtminstone en av dessa räder visade sig bli ganska kostsam för honom. Genom att följa upp hans GPS koordinater i kombination med snöspårning, synobservationer och en god portion tur, kunde vi skapa oss en ganska bra bild av vad som hade hänt. Två av spårarna som rapporterades direkt till oss kunde observera hur Ulrik var inblandad i en strid med en annan hanvarg, åtföljd av en tik, i ett revir norr om hans eget, som senare kom att kallas Lövsjöreviret. Att en hård strid hade inträffat kunde verifieras från spår av hur de två vargarna rumlat om, där båda vargarna fått skador som lämnade mycket blod efter sig i deras spår. Denna ovanliga observation blev snabbt spridd bland våra spårare: nästa dag kunde en person fotografera två vargar ute på en frusen sjö, nära platsen där kampen ägt rum. Fotot visade två vargar, hanen och honan i detta revir, en av dessa med blod över sitt bröst och huvud. Spåren efter Ulrik tillbaka söderut mot hans revir visade att han också blödde ganska kraftigt. Utan tvekan hade han varit inblandad i ett tufft slagsmål med Lövsjöhanen.

Det är inte ovanligt att vargar slåss med varandra för tillgång till partners och/eller revirutrymme. Tvärtom är detta mera normen för vargarnas revirhävande natur. Vad som senare visade sig vara anmärkningsvärt med denna incident var att våra DNA-analyser visade att Ulrik faktiskt var morfar till inte bara en utan till båda vargarna i Lövsjöreviret. Analysen visade att båda var födda i Julussareviret i Norge 2003, att de var syskon och att deras mor var Ulriks dotter från hans första reproduktion i Grangärdereviret 2000. Hon var hans tredje avkomma, den som inte blivit försedd med sändare vintern 2000-2001. Livet är ibland verkligen märkligt, även för vargar.

I maj 2005 förlorade vi av okänd anledning kontakten med Ulrik. Urinmarkeringar och spillningar på de vanliga platserna indikerade att han fortfarande var i livet i sitt revir. Vår plan var nu att vi skulle hitta honom kommande vinter och om möjligt fånga honom en tredje gång vid en ålder av sex år. När snön kom i november 2005 fann vi hans spår nästan omgående, men till vår förvåning hade han fått nytt sällskap. Återigen vandrade han tillsammans med en annan varg, hans fjärde tik, född i Halgåreviret 2004. Den 27 januari 2006 lyckades vi fånga hans nya tik, som nu fick namnet #0602, men Ulrik höll sig undan. Han hade lärt sig att undfly helikoptern genom att försvinna in i massiv, tät skog så snart helikoptern närmade

sig. Han exponerade sig bara på öppna områden så snart helikoptern försvann. Oturligt för honom kunde vårt fångstteam denna katt-och-rätta-lek bra och, trots att vår budget inte hade utrymme för mycket av detta, lyckades de överlista honom ännu en gång.

Vid denna tidpunkt var han något lättare (43 kg) än förra gången 2004; han hade förlorat en av sina framtänder och den yttersta delen av svansen. Bortsett från det tycktes han vara i god fysisk kondition. Vi förstod nu också varför vi hade förlorat kontakten med honom. Hans GPS sändare visade sig blivit skadad så att kablarna som ansluter batteriet till GPS-enheten var brutna. Vi försåg honom med vad som skulle bli hans tredje och sista sändare, av samma typ som hans nya tik blivit utrustad med två dagar tidigare. Nu hade vi återigen möjligheten att följa deras vandringar och beteende i detalj och hoppades att vi skulle kunna följa honom under hela hans livs sista kapitel.

På våren 2006, vid en ålder av åtta år och tillsammans med sin fjärde tik, blev Ulrik far till sitt livs andra kull. Data indikerade klart att båda vargarna minskade sina vandringar till ett minimum i början av maj.

På våren 2006, vid en ålder av åtta år och tillsammans med sin fjärde tik, blev Ulrik far till sitt livs andra kull.

Vid den här tiden hade vi beslutat att vår forskning också skulle inkludera besök hos alla reproducerande tikar inom två till tre veckor efter födsel, för att räkna, mäta och ta prover på valparna. I enlighet med detta närmade vi oss den förmodade lyan i slutet av maj 2006 bara för att finna att den var övergiven. Men det var inget tvivel om att denna plats hade varit hemmet för det vuxna paret och ett antal valpar under en period. Varför var den tom? GPS/GSM-sändarens data var begränsad i det att den bara gav oss data över deras rörelser fram till några dagar innan vårt besök. Några få dagar efter vårt besök vid lyan fick vi nya data som visade att Ulrik och hans tik hade lämnat lyan dagen före

Foto: Åke Aronson

Spårlopa från Ulrik i hans födelseviret, Leksandsreviret, vintern 1998-99. Han var då valp. I mars samma vinter gick han mer för sig själv än de andra valparna i flokken och i slutet av mars lämnade han sitt födelseviret.

vårt besök och flyttat valparna några få kilometer norrut. Faktum är att detta beteende med att använda fler lyor under de första sex veckorna efter reproduktionen tycks vara ett vanligt beteende hos skandinaviska vargar, en anpassning som tillåter dem att minska risken för faror i form av besök från andra vargar, björnar och människor och därmed hindra dem från att döda valparna. Fortsatta data från Ulriks GPS-sändare visade att de tog hand om sina valpar under hela den följande sommaren och under den följande vintern kunde vi spåra en flock på sju vargar vid flera tillfällen.

Under vintrarna 2006-2007 och 2007-2008 fortsatte vi våra studier av predationsmönster med ökad uppmärksamhet på GPS-data- timvisa positioner över åtta sammanhängande veckor varje vinter. Istället för att försöka spåra flokken så mycket som möjligt, kontrollerade vi regelbundet av mer än 90% av deras positioner i fält i syfte att finna rester av dödade bytesdjur. Dessa studier visade att älgen fortfarande var deras huvudsakliga byte, att älgkalvar föredrogs framför vuxna och att flokken hade tillgång till mer

► kött än de kunde konsumera. Utan tvivel visste Ulrik fortfarande hur man jagar älg.

En händelse under en av dessa regelbundna spårningar i februari 2009 visade att Ulrik och hans flock återigen blivit utsatt för ett försök till illegal jakt. Spår på färsk snö på en av skogsbilvägarna avslöjade att någon från bil avfyrat ett hagelskott mot flocken. Detta upptäcktes av vår fältpersonal när det, i den några centimeter tjocka nysnön, kunde avläsas vad som hänt bara några få timmar innan vår personal kom fram till brottsplatsen. Flocken hade vandrat på skogsbilvägen när den hanns ikapp av en bil. Föraren hade öppnat bildörren och lutat sig ut för att kunna avfyrat sitt gevär mot flocken som då stannat på vägen för att se tillbaka mot bilen. Tursamt nog för flocken var avståndet 50-60 meter, dvs alltför långt för att orsaka en allvarlig skada på någon varg. Från den plats där haglen slog i backen precis framför vargarna, reagerade de alla genom att hoppa över snövalLEN och springa in i skogen med högsta hastighet. Polisen informerades och vi följde upp incidenten genom att följa spåren efter flocken i flera kilometer, men vi kunde inte finna något blod eller någon indikation på att någon av vargarna var allvarligt skadad. Återigen hade Ulrik lyckats komma undan sin värste fiende.

På sommaren 2009 rapporterades till oss,

av lokalbefolkningen, flera observationer på vuxna vargar som uppehöll sig inom ett litet område, vilket indikerade att det på nytt var en framgångsrik reproduktion på gång inom reviret. Under den följande vintern bestod flocken av nio vargar. Detta år 2010 var också det första året som myndigheterna tillät licensjakt i Sverige för att dämpa tillväxten av vargpopulationen. Under jakten sköts två åttamånaders gamla valpar i reviret tidigt i januari och DNA-analyser bekräftade senare att Ulrik verkligen var far till de två. Längden för denna vargs överlevnads- och reproduktionsförmåga är anmärkningsvärd! Det tycktes inte finnas någon gräns för hans kapacitet. Vår forskning visade att Ulrik och hans fjärde maka reproducerade sig varje år från 2006 till 2009 och vi var i stånd att följa denna flock via GPS-sändare fram till augusti 2008, då både Ulriks och hans tiks sändare lade av. Till slut, år 2009, vid en ålder av elva år, lämnade Ulrik sitt sista bidrag till kommande generationer.

På sommaren 2010 gjorde vår fältpersonal observationer återigen att det var reproduktion på gång inom Ulriks revir och på vintern 2011 konstaterades en flock på sex vargar. DNA-analyser från spillning bekräftade att Ulriks tik, #06-02, fortfarande var den reproducerande tiken. Emellertid, olikt tidigare år, var inte Ulrik far till valparna som

föddes. Han hade vid den tiden ersatts av en vuxen hane från grannreviret.

Troligen hade Ulrik antingen dött eller abdikerat från sin position som alfahane under den föregående vintern, men vi har så här långt inte fått några bevis på hans slutliga öde och sannolikt får vi det heller aldrig.

Ulrik hade ett anmärkningsvärt liv, längre än och med fler tikan än de flesta vargar har, även om det berodde på omständigheter som låg utanför hans kontroll. Hans tur och skicklighet att undvika faror och hans ständiga sökande efter en ny tik, betalade sig med totalt fem framgångsrika reproduktioner under hans liv och produktion på ungefär 20-25 valpar, av vilka flera har bidragit till den reproducerande poolen i den skandinaviska vargpopulationen. Denna varg har varit i särklass den mest viktiga förmedlaren av vår förståelse av vargens ekologi i Skandinavien och har för många av oss som arbetat med honom gett oss de mest spännande ögonblicken i fält.

ÖVERSÄTTNING: HANS RING

Originaltitel: "Ulrik – a Survivor Among Scandinavian Wolves", Kapitel 14 i boken "Wild Wolves We Have Known", utgiven av Richard P. Thiel, Allison C. Thiel och Marianne Strozewski, International Wolf Center.